

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

Костюк М.П., Шевчук О.А.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ З “БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ”

Для студентів вищих навчальних закладів
гуманітарних та природничих спеціальностей
денної та заочної форм навчання

Рівне – 2006

68.69 p
К 72
614.8 (07)

Костюк М.П., Шевчук О.А. Методичні вказівки з “Безпеки життєдіяльності”: Методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів гуманітарних та природничих спеціальностей денної та заочної форм навчання. – Рівне: РДГУ. – 2006. – 30 с.

Автори:

Костюк М.П. – кандидат технічних наук, доцент кафедри загальнотехнічних дисциплін і технологій;

Шевчук О.А. – викладач кафедри загальнотехнічних дисциплін і технологій, член науково-методичної ради з БЖД, ЦО, ОМЗ у Рівненській області.

Рецензенти:

Чабан В.Й. – доцент, завідувач кафедри ОП і БЖД, НУВГП;

Шамсутдінов Б.Ф. – доцент кафедри ЗТД і Т.

Відповідальний за випуск

Юсенко Ю.С. – доцент, завідувач кафедри ЗТД і Т.

Методичні вказівки складені відповідно до програми курсу “Безпека життєдіяльності” МОУ. У них наведені навчально-тематичний план дисципліни, завдання та методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи, тести для психофізіологічних досліджень, рейтингова система рубіжного контролю знань студентів та організація проведення олімпіади з безпеки життєдіяльності. Методичний посібник призначений для студентів вищих навчальних закладів, учителів “Основ безпеки життєдіяльності” та “Основ здоров’я”.

Посібник схвалений і рекомендований до друку кафедрою загальнотехнічних дисциплін і технологій РДГУ (протокол №10 від 10 травня 2006 р.).

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2006 р.

Вступ

Безпека життєдіяльності – це галузь знань про взаємодію людини з оточуючим середовищем, яка ґрунтується на психофізіологічних особливостях людини, різнобічному впливу середовища, формує світогляд і модель безпеки людини для захисту особистості, суспільства, держави, людства.

У вищій школі під БЖД розуміють безпеку життєдіяльності у повсякденному житті поза виробничим процесом. Безпека при надзвичайних ситуаціях вивчається в курсі Цивільної оборони, а безпека під час виробничого процесу – в курсі Охорони праці. Однак всі три напрямки безпеки тісно переплітаються і в кожній з цих дисциплін повинні бути елементи інших.

Освіта та виховання у сфері БЖД спрямовані на одержання фундаментальних знань, умінь і навичок, формування поглядів, цінностей і поведінки з метою запобігання виникнення ризиків життю і здоров'ю людей.

Вирішення цих питань має забезпечити формування адекватного мислення та цілісної системи знань щодо безпеки життєдіяльності, що необхідні для прийняття обґрунтованих рішень на рівні людини-сім'ї-суспільства-держави, підприємств-галузей-регіонів – країни в цілому.

Студенти повинні володіти глибокими знаннями з БЖД, постійно формувати відповідне мислення, свідомість і культуру.

Випускники вищої школи **повинні** підвищувати особисту безпеку виконуючи основні принципи безпечного існування:

- мати бажання постійно удосконалювати свої фізичні і психічні можливості, щоб протистояти небезпекам;
- мати бажання допомагати іншим у вирішенні скрутних життєвих негараздів і труднощів щодо безпеки життя і покращення здоров'я;
- мати поняття про небезпеки, що нас оточують і знати свої особисті можливості;
- проявляти цікавість до подій і явищ, бути активним.

Знати:

- основні принципи забезпечення зовнішнього захисту окремих осіб і певних соціальних груп людей;
- методи підвищення індивідуальної підготовки людей щодо безпеки шляхом навчання;
- принципи проведення наукових досліджень в галузі безпеки життєдіяльності людини та цивільного захисту;
- методи аналізу та оцінки небезпечних ситуацій;

- вимоги законодавчих актів у межах особистої та колективної відповідальності;
- принципи надання першої долікарської допомоги.

Уміти:

- передбачати і розпізнавати небезпеки і по можливості уникати їх;
- правильно вести здоровий спосіб життя і проводити його пропаганду серед різних верст населення;
- оцінити ризик і протистояти йому; передбачати межу ризику;
- діяти грамотно, уміло у будь-яких надзвичайних ситуаціях.

З цією метою для студентів проводяться лекційні та практичні заняття та виконується самостійна робота. Навчальним планом передбачено 18 годин лекцій, 6-16 год. – практичних занять та 20-28 годин на самостійну роботу студентів.

Життєдіяльність і безпека в значній мірі залежать від **психічного стану** і від упередженості людини. Корегувати свою поведінку на краще можна використовуючи психологічні поради учених світу.

Довготривале життя, шана серед людей, уміння правильно поводитись у навколишньому середовищі залежать від **духовного стану** особистості. Контролювати свої дії і вчинки можна дотримуючись 10-ти заповідей Божих.

Завдання та методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни “Безпека життєдіяльності”

Таблиця 1

Навчально-тематичний план дисципліни “Безпека життєдіяльності”

№ п/п		Назва змістовних модулів, тем лекцій і практичних занять	Кількість годин						
Лекцій	Практичних		Лекцій	Практичних занять по напрямках підготовки			Самостійна робота		
				1/№ реф.	2/№ реф.	3/№ реф.	1	2	3
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовний модуль 1 “Базові основи безпеки життєдіяльності”									
1		Вступ до безпеки життєдіяльності	2						
2		Теоретичні основи БЖД	2						
3		Психофізіологічна надійність людини	2						
4		Чинники зниження та засоби підвищення життєдіяльності	2						

Змістовний модуль 2 “Небезпеки, принципи і способи захисту людини”									
5		Небезпеки людини в сфері проживання (побутові)	2						
6		Небезпеки людини в сфері проживання (транспортні та соціально-політичні)	2						
7		Безпека життєдіяльності людини в умовах надзвичайних ситуацій	2						
8		Основні принципи і способи захисту населення у надзвичайних ситуаціях	2						
9		Організація і управління безпекою життєдіяльності	2						
	1	Дослідження ролі темпераменту та характеру в житті людини			2/22 (1)	2/22 (1)		4	2,5
	2	Системний аналіз у безпеці життєдіяльності				2/1-7 (7)			2,5
	3	Дослідження захищеності наслідків взаємодії людини з оточуючим середовищем		2/1-13 (13)	2/1-13 (13)	2/8-13 (6)	7	4	2,5
	4	Дослідження захищеності людини (вроджених якостей і набутих навичок)		2/14-34 (21)	2/14-21 (8)	2/14-21 (8)	7	4	2,5
	5	Дослідження небезпечних ситуацій в побуті				2/23-29 (7)			
	6	Дослідження небезпечних ситуацій при користуванні побутовою технікою, транспортом та соціальні небезпеки			2/23-34 (12)	2/30-35 (6)		4	2,5
	7	Дослідження формування у людини культури, моральних цінностей щодо БЖД		2/35-46 (11)	2/35-46 (11)	2/36-46 (11)	7	4	2,5
	8	Дослідження надзвичайних ситуацій та здатності користуватись державною допомогою		2/47-59 (13)	2/47-59 (13)	2/47-59 (13)	7	4	2,5

2. Завдання та методичні вказівки до практичних занять з дисципліни “Безпека життєдіяльності”

2.1. Методичні вказівки

Практичні заняття з Безпеки життєдіяльності проводяться у вигляді досліджень з використанням діагностичного тестування, заслуховування і обговорення рефератів студентів та рецензій. На кожному практичному занятті досліджуються окремі проблеми безпеки життєдіяльності. У відповідності з заданою проблемою підібрані теми рефератів, а в окремих випадках – психодіагностичні тести.

На початку вивчення дисципліни БЖД студенти ознайомлюються із завданнями до практичних занять і вибирають тему свого майбутнього реферату. Для цього староста групи отримує від викладача завдання до практичних занять з переліком рефератів, знайомить з ними студентів і готує список студентів з номерами вибраних ними тем. Кожен студент повинен підготувати реферат по окремій темі та скласти рецензію на будь-який реферат своїх одногрупників. Кількість рефератів та їхні номери до практичних занять в залежності від кількості годин подані в навчально-тематичному плані дисципліни “БЖД” (таблиця 1). У залежності від кількості студентів в групі, викладач встановлює кількість тем рефератів на кожне заняття, які повинні бути підготовлені студентами.

У випадку, коли над однією темою хотіли б працювати декілька студентів, тема закріплюється за студентом, що заявив першим старості групи про своє бажання. При виборі теми студенти повинні уявляти, який зв'язок існує між проблемою, що буде досліджуватись на практичному занятті і темою реферату. Студенти, що мають наробок по певній проблемі, можуть запропонувати свою тему реферату щодо проблем практичних занять і обов'язково погодити її з викладачем. Студент, що готує реферат, повинен знайти рецензента із складу студентів своєї групи.

2.2. Завдання та методичні вказівки до самостійних занять з БЖД

Самостійна робота з БЖД – це підготовка реферату та рецензій, складання звітів та висновків до досліджень, підготовка до практичних занять.

Реферат – це наукова робота, доповідь на вибрану тему, що складається з огляду літературних та інших джерел. Кількість рефератів, які повинні готувати студенти на кожне заняття, визначається діленням числа студентів в групі на число практичних занять (4, 6 чи 8). Студенти вибирають тему свого майбутнього реферату і заявляють про своє

бажання старості групи і якщо по цій темі ніхто не заявив, вона закріплюється за студентом. Студент повинен знайти рецензента із складу своєї групи. Роботу над рефератом потрібно розпочинати з повного розуміння майбутнього змісту (теми), для чого складається реферат.

Для розуміння майбутнього змісту реферату необхідно мати чітке визначення всіх слів і термінів, які використовуються в тексті. Для цього користуються словниками: енциклопедичним, технічними, медичними, іншомовних слів і іншими. Зміст реферату залежить не тільки від назви теми, але й проблеми, що розглядається. Проблема висвітлюється в назві практичного заняття.

Реферат складається з вступу, основного тексту, висновку та списку використаної літератури.

У вступній частині необхідно:

- 1) Дати основні визначення понять (слів) проблеми;
- 2) Обґрунтувати потреби (актуальність) піднятої в рефераті проблеми;
- 3) Охарактеризувати цілі та завдання досліджень.

Основний текст містить матеріали по проблемі у відповідності з завданням і метою реферату. Дослідження виконуються з посиланням на літературні джерела. Літературу для реферату слід підбирати в такій послідовності. У завданні після назви реферативних квадратних дужках (наприклад, [1, с.53]), вказано першою цифрою порядковий номер рекомендованої літератури (список в кінці методички) і сторінка, де можна знайти необхідну інформацію по основним поняттям. Для більш повного пошуку літератури необхідно переглянути список використаної літератури в підручниках, якими користуєтесь, звернутись до каталогу в бібліотеці.

У висновку необхідно: 1) узагальнити викладені в основному тексті особливості розглянутої проблеми і наголосити на природі можливих небезпек; 2) запропонувати способи і засоби запобігання негативних результатів або досягнення ефективних (по проблемі) для покращення своєї життєдіяльності і безпеки.

Список літератури складається по мірі використання її в тексті з поданням прізвища та ініціалів авторів, назви статті або книги чи збірника, місця видання та назви редакції, року видання та загальної кількості сторінок. Наприклад:

1. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Суми: “Університетська книга”, 1999. – 301 с.
2. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами / За редакцією В.М.Вакулєнка, О.П.Товстенка. – К.: Юрінком Інтер. – 1998. – 1040 с.

Повинно бути використано не менше 5 літературних джерел.

Об'єм реферату має обсяг 5-10 сторінок, у тому числі: вступ – до 1 стор., висновок – до 0,5 стор.

Реферат бажано надрукувати та підшити у вигляді брошури. Титульна сторінка повинна мати такий вигляд, як на наступній сторінці.

У *рецензії* дається оцінка змісту основних частин реферата в наступній послідовності:

- 1) повнота визначень і зрозумілість проблеми, що досліджується в рефераті;
 - доведеність актуальності проблеми;
 - правильність поставлених цілей та завдань досліджень;
 - достатність приведених в основному тексті матеріалів для розуміння глибини проблеми, зацікавленості, їх оригінальність;
 - обґрунтованість узагальнень приведених матеріалів стосовно особливостей розглядуваної проблеми;
 - конкретність висновків, спрямованість їх на аудиторію, цінність та можливість їх реалізації аудиторією;
 - характеристика літературних джерел (достатність);
 - загальна оцінка реферату.

Об'єм рецензії – до 1 сторінки.

У наявному списку запропонованих рефератів відмічається номер рекомендованої основної літератури з посиланням на сторінки, де можна знайти первинну інформацію згідно теми. Студенти повинні опрацювати відповідну допоміжну літературу по темі реферату, а також проявити ініціативу в процесі пошуку необхідної додаткової інформації. Необхідно використати не менше п'яти джерел.

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра загальнотехнічних дисциплін і технологій

Реферат по безпеці життєдіяльності на тему:

Виконав (ла) студент (ка) _____ курсу
_____ факультету _____ групи
_____ (прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник _____
_____ (посада, прізвище, ініціали)

Рівне – 2006 рік

Шапка рецензії повинна мати наступний вигляд:

Рецензія на реферат студента
_____ курсу , групи _____ факультету
РДГУ (прізвище, ім'я та по батькові)
з Безпеки життєдіяльності

На тему: _____

Підписується так: Рецензент: студент ___ курсу ___ групи ___
факультету (підпис) _____ (прізвище, ініціали) РДГУ

Дата

До виступу з рефератом на практичному занятті необхідно підготуватись як до проведення уроку з учнями, зацікавити аудиторію, обґрунтувати проблему і стисло проінформувати про отримані матеріали, з яких витікає висновок про необхідність (потребу) тих чи інших дій чи знань для покращення своєї життєдіяльності та зачитати висновок. Тривалість виступу 5-7 хвилин. Після доповіді зачитується рецензія. Після виступу необхідно бути готовим до відповіді на запитання по проблемі своїх досліджень.

При проведенні тестування студенти самостійно складають звіт, який повинен бути готовий до наступного практичного заняття.

При підготовці до практичних занять студенти повинні вивчити основні поняття та визначення по проблемі досліджень. На заняттях фіксувати цікаву і корисну інформацію, а в кінці підвести письмово підсумки досліджень: 1) що корисного для себе отримали на практичному занятті; 2) що конкретно буде зроблено по даній проблемі для покращення своєї життєдіяльності.

У методичці приведено список тільки основної літератури, що може бути не достатньо для вивчення конкретного питання реферату. Пошук необхідної літератури можна починати з перегляду списку використаної літератури в підручниках.

Підсумковий контроль знань по змістовним модулям проводиться по тестовим завданням на середньому та останньому практичному заняттях після завершення вивчення лекційних занять. Для отримання заліку студент повинен вказати правильні відповіді не менше ніж на три запитання із запропонованих п'яти.

2.3. Рейтингова система рубіжного контролю

Система враховує рейтинг кожного студента, який визначається по наступних параметрах: відвідування лекцій; відвідування і активність на

практичних заняттях; вчасно поданий і якісно виконаний реферат на практичних заняттях та грамотно зроблена самостійна робота; результати підсумкового контролю по змістовних модулях.

Результат підсумкового контролю знань по змістовним модулям нараховується:

- за відвідування двох годин лекцій та їх конспектування нараховується 2 бали. Максимальна кількість балів, яку можна отримати за відвідування 18 годин лекцій (9 лекцій) становить: $9 \times 2 = 18$ балів. Контроль ведеться по наявності конспекту лекцій;
- за відвідування двох годин *практичних занять* (в залежності від кількості годин, що відводиться навчальним планом на практичні заняття по спеціальності) нараховується від 1 до 2 балів;
- за активність в обговоренні проблем, що розглядаються на практичному занятті та ведення відповідних записів та підсумків, нараховується ще стільки ж балів;
- найбільше балів за відвідування практичних занять можна отримати: 16 і 16 балів за активність на них, тобто $16 + 16 = 32$ бали.

Бали виставляються згідно контролю відвідування студентами практичних занять, їх поведінки та наявності відповідних записів в робочих зошитах.

За якість самостійної роботи (реферату) нараховується:

- за повноту визначень основних термінів і понять дослідженої теми; формування мети дослідження; обґрунтування їх актуальності у вступній частині – до 3-ох балів;
- за зміст реферату, новизну і повноту наведеної інформації і використаної літератури в основній частині – до 9 балів;
- за формулювання висновку про особливості розглянутих досліджень; способи і засоби запобігання негативних результатів або досягнення позитивних по проблемам розглянутої теми – до 4-ох балів;
- змістовність і якість доповіді, оригінальність, уміння зацікавити аудиторію оцінюється – до 4-х балів.

Максимальна кількість балів за *реферат* і доповідь становить 20 балів: $3 + 9 + 4 + 4 + 4 = 20$ балів.

Рецензію на реферат пишуть студенти однієї групи до виступу студента оповідача. Якість *рецензії* оцінюється до 5 балів і нараховується автору рецензії.

За вчасно підготовлений і озвучений реферат студенту нараховується 5 балів.

За підсумковий контроль знань по змістовних модулях студент набирає: $10 + 10 = 20$ балів.

Отже, загальна кількість балів, яку набирають студенти за період вивчення дисципліни становить до $18+32+20+5+5+20=100$ балів.

До заліку (рубіжного контролю) допускаються студенти, які мають:

- 1) конспект лекцій;
- 2) робочий зошит із звітами психодіагностичних досліджень, висновками озвучених рефератів і сформованими підсумками по кожному практичному заняттю;
- 3) реферат;
- 4) позитивний результат підсумкового контролю знань по двох змістовних модулях.

Після підрахунку набраних студентами балів, кожному виставляється оцінка у відповідності з критеріями оцінки успішності за різними шкалами (табл. 2).

Всім студентам, які здали звіти та висновки по практичним заняттям і набрали більше 60 балів, виставляється залік без додаткового опитування. Студенти, що набрали менше 60 балів, на кожен недобраний бал рейтингу готують письмову відповідь на одне контрольне запитання по вибору викладача і додатково проходять підсумковий контроль знань.

Якщо студенти здають залік, вони повинні ознайомитись із заліковими запитаннями і відповісти на них згідно недобраних балів.

Таблиця 2

Критерії оцінки успішності за різними шкалами

Оцінка ECTS	Визначення	Шкала ECTS	Національна шкала		Шкала навчального закладу
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	A	“5”	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	BC	“4”	Зараховано	75-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок				
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	DE	“3”	Зараховано	60-74
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії				
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як отримати залік. Незадовільно з можливістю повторного складання	FX	“2”	Незараховано	40-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота. Незадовільно з обов’язковим повторним курсом	F	“1”	Незараховано	1-39

2.4. Залікові запитання

1. Охарактеризуйте безпеку життєдіяльності як науку і навчальну дисципліну.
2. У чому полягає сутність головних проблем в безпеці життєдіяльності (БЖД).
3. Поясніть сутність понять “небезпека” і “ризик”. Яке місце вони займають в життєдіяльності людини?
4. Назвіть основні положення концепції прийнятного (допустимого) ризику.
5. Що таке ризиковий баланс і оцінка ризику?
6. В чому полягає сутність безпеки життєдіяльності?
7. Охарактеризуйте систему “людина-життєве середовище”. Перерахуйте її компоненти.
8. Дайте загальну характеристику окремих елементів життєвого середовища людини (природного, техногенного, соціального). Якою є тенденція їхніх змін?
9. Назвіть класифікацію і джерела небезпек.
10. Які основні принципи безпечного існування людини?
11. Які основні причини виникнення небезпек в середовищі проживання? Як попередити і ліквідувати небезпеки різного походження (на конкретних прикладах)?
12. Охарактеризуйте механізм формування відчуття людини. Перерахуйте спільні властивості органів, що входять до системи сприйняття і аналізу навколишнього середовища.
13. Дайте характеристику основних органів аналізаторів в безпеці життєдіяльності людини.
14. Охарактеризуйте тепловий баланс людини та наслідки його порушення.
15. Поясніть значення мікроклімату в життєдіяльності людини. Назвіть основні його характеристики.
16. Який вплив психологічних особливостей людини на її дії, вчинки в процесі життєдіяльності?
17. Назвіть природу, наслідки, захист та розрядку конфлікту.
18. Чому людині небезпечно вживати наркотичні речовини (алкоголь, нікотин та ін.)?
19. Перерахуйте небезпечні чинники в умовах побуту та способи запобігання побутовим травмам.
20. Перерахуйте небезпечні чинники електричного струму. Як запобігти травмуванню?
21. Яка біологічна дія іонізуючих випромінювань на живий організм? Який вплив електромагнітного поля на організм людини?

22. Назвіть небезпечні чинники при пожежах. Які правила поведінки на пожежі?
23. Назвіть небезпечні чинники транспорту. Які правила поведінки при аварійних ситуаціях?
24. Що таке соціально-політичне середовище? Які правила поведінки та захист при соціальних небезпеках?
25. Що таке втома та перевтома? Перерахуйте психологічні та медико-біологічні засоби відновлення працездатності.
26. Що таке оздоровча фізична культура? Назвіть основні принципи та роль оздоровчої фізичної культури в життєдіяльності людини.
27. У чому суть раціонального харчування?
28. Назвіть ознаки, види, рівні надзвичайних ситуацій.
29. Охарактеризуйте режим функціонування ЄДСЗР (Єдиної державної системи запобігання і реагування на НС техногенного та природного характеру).
30. Опишіть зміст та призначення кваліфікаційної картки надзвичайної ситуації.
31. Охарактеризуйте порядок введення надзвичайного стану при надзвичайних ситуаціях та його правовий режим.
32. Назвіть заходи запобігання та зниження наслідків надзвичайних ситуацій.
33. Які основні способи і принципи захисту населення у надзвичайних ситуаціях?
34. Охарактеризуйте суть першої долікарської допомоги потерпілому.
35. Що таке правове регулювання безпеки життєдіяльності?
36. Яка організаційна структура управління безпекою життєдіяльності?
37. У чому сутність культури БЖД людини?
38. Охарактеризуйте план виходу з будь-яких надзвичайних ситуацій з урахуванням темпераменту і характеру людини.
39. Назвіть причини порушення довголіття та безпечної життєдіяльності сучасної людини.
40. Назвіть класифікацію соціальних хвороб і їх причини та наслідки.
41. Чому застосування системного підходу допомагає краще вивчити дисципліну “БЖД”?
42. Охарактеризуйте системний аналіз і його застосування в БЖД.
43. Охарактеризуйте кримінальні небезпеки в побуті та способи їх запобігання.
44. Перерахуйте стихійні лиха, що завдають найбільші збитки на території України.
45. Назвіть небезпечні чинники, види натовпу та правила поведінки у ньому.

46. Охарактеризуйте особливості дії шкідливих звичок на організм підлітка і жінки.
47. Яким повинно бути самовдосконалення у покращенні особистої безпеки життєдіяльності.
48. Охарактеризуйте небезпечні, шкідливі та вражаючі чинники небезпек.
49. Перерахуйте основні чинники, що сприяють довголіттю людини і охарактеризуйте їх (за вибором).
50. Поясніть двобічний (один на одного) вплив навколишнього середовища і людини.

2.5. Завдання до практичних занять (теми рефератів)

1. Ризиковий баланс та оцінка ризику. Основні принципи управління ризиком. [1, с.37], [2, с.18], [3, с.7].
2. Ефективність застосування системно-структурного підходу при вивченні дисципліни “БЖД”. [1, с.27], [2, с.20], [3, с.10].
3. Ергономіка в системі БЖД. [1, с.114], [2, с.118].
4. Система “людина – життєве середовище” та її елементи. [1, с.28], [1, с.74].
5. Безпека людини – невід’ємна складова характеристика стратегічного напрямку розвитку людства. [1, с.8], [2, с.7].
6. Методи, що використовуються для якісного аналізу небезпек [1, с.50].
7. Емерджентність у системах “людина – життєве середовище” [1, с.36].
8. Діяльність – специфічна людська форма активності, необхідна умова існування людського суспільства. [1, с.58], [3, с.14, 55].
9. Вода – як найважливіший чинник середовища життєдіяльності. [1, с.66,85], [2, с.56], [3, с.198].
10. Джерела забруднення, небезпечні й шкідливі чинники навколишнього середовища. Регіональний комплекс небезпечних і шкідливих чинників.[4, с. 188-200, 216-247].
11. Ґрунт – важливий компонент біосфери і основа життя. [1, с. 68], [2, с.83], [3, с. 200].
12. Природне середовище та його роль в життєдіяльності людини [4, с.63-75].
13. Неправильна діяльність людини у навколишньому середовищі і їхня двобічна дія. [4, с.31-37, 60-63, 172-247].
14. Основні психологічні особливості людини з точки зору БЖД [1, с.92], [2,с.31], [3, с.24].

15. Навколишнє середовище і здоров'я людини. [1, с.116], [2, с.54], [3, с.75].
16. Особливості розумової праці. Утома і перевтома. Фармакологічні засоби та психологічні способи профілактики перевтоми і відновлення працездатності [1, с.165], [3, с.103, 130].
17. Психофізіологічні особливості життєдіяльності жінок, підлітків, людей похилого віку.[4, с. 159-167].
18. Соціальні та емоційні небезпеки. Правила поведінки та захист. [4, с.109-110, 211-216].
19. Зір і слух в житті людини. Незвичайні зорові відчуття та вплив шуму на організм людини. [4, с. 76-84, 128-131].
20. Таємниці довголіття. [1, с.99], [2, с.54], [3, с.117] .
21. Процес формування конфліктних ситуацій та їх роль в житті людини. [4, с.92-109].
22. Основні особливості темпераменту і характеру людини. Їх вплив на поведінку в екстремальних та надзвичайних ситуаціях. [1, с.101], [2, с.43], [3, с.39].
23. Небезпечні чинники в умовах побуту та способи їх запобігання [4, с.126-166].
24. Небезпечні чинники при пожежах (в приміщеннях, лісі, під землею). [4, с.150-154, 199-200, 285-288].
25. Небезпечні чинники водоймищ, річок. Охорона життя людини [4, с.63-68, 170, 180-183, 243-244].
26. Поняття мікроклімат та його характеристика. Способи і засоби досягнення комфортних умов. Теплообмін людини з навколишнім середовищем і можливі наслідки. [6, с.134-148, 149-164, 403-405].
27. Забрудненість повітря. Санітарні норми та допустимі концентрації шкідливих речовин. [4, с.71-74, 170-199, 241-242].
28. Правила безпечного проживання в місті та селі. Попередження та ліквідація неправильної поведінки людини у навколишньому середовищі. [1, с.239].
29. Небезпеки очевидні і приховані [1, с.24], [2, с.11].
30. Ризик-чинники небезпеки транспорту, особливості та правила поведінки людей при аварійних ситуаціях [4, с.196-199].
31. Порівняльна оцінка впливу на людину природних та техногенних випромінювань (ультразвукові, електромагнітні, інфрачервоні, ультрафіолетові, лазерні тощо). Основи захисту від них. [1, с.131], [2, с.112], [3, с.205].
32. Дія на людину електричного струму. Способи захисту і правила поводження в небезпечних зонах дії електричного струму, [4, с.145-149, 273-277, 290-291].

33. Особливості радіоактивного забруднення місцевості й зараження повітря при аваріях на АЕС. Способи захисту. [4, с.131-140, 191-194, 266-270].
34. Небезпеки, що виникають при користуванні побутовою технікою. [4, с.145-155, 285-287, 290].
35. Злочинність – соціальна проблема сучасності. [4, с.200-210].
36. Долікарська допомога при різних видах травм та їх ускладненнях. [4, с.271-284].
37. Роль знань у житті людини. Залежність способу життя та життєдіяльності людини від рівня знань. [3, с.116].
38. Характеристика і основні ознаки особистісного та соціального здоров'я. [1, с.116], [3, с.75].
39. Соромливість і комунікабельність людини та їх значення в житті людини. [3, с.35].
40. Природна фізіологічна та соціальна сутність людини. [1, с.58], [2, с.41], [3, с.14, 52].
41. Людина – живий організм. Мета життя людини. [4, с.56-59, 159-162, 166-168].
42. Чинники, що становлять загрозу генофонду української нації. [1, с.10], [2, с.54], [3, с.52].
43. Соціальні хвороби. [1, с.219], [3, с.48].
44. Чинники ризику життя в урбанізованому середовищі. [1, с.239].
45. Раціональне харчування студентів та харчування в умовах радіонуклідного забруднення. [7, с.45-67].
46. Соціальні й матеріальні збитки, витрати на забезпечення життєдіяльності на сучасному етапі розвитку суспільства. [8, с.14-81, 106-149].
47. Перша долікарська допомога. Загальні принципи її надання. [1, с.271], [2, с.143].
48. Стихійні лиха, які найчастіше трапляються на Україні. Причини виникнення надзвичайних ситуацій. [1, с.172], [2, с.151], [3, с.148].
49. Причини виникнення та особливості розвитку надзвичайних ситуацій. [1, с.256], [2, с.232, 240], [3, с.148].
50. Надзвичайна ситуація екологічного характеру, вимоги до екологічно-чистих продуктів. [8, с.14-52].
51. Проведення рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків і катастроф на АЕС, в зонах радіоактивного зараження та осередках хімічного ураження. [4, с.135-140, 191-195, 256-270].

52. Способи та засоби захисту населення в умовах надзвичайних ситуацій. Організація і управління захисту населення при надзвичайних ситуаціях [4, с.250-270].
53. Надзвичайні ситуації воєнного часу. Характеристика осередків ураження, які виникають при застосуванні сучасної зброї. [4, с.200-204].
54. Правовий режим надзвичайного стану. Організація життєзабезпечення населення та ліквідації надзвичайних ситуацій. [1, с.261].
55. Законодавство про охорону здоров'я. Основні принципи охорони здоров'я. [1, с.295].
56. Законодавство про охорону навколишнього середовища. Принципи та об'єкти правової охорони. [1, с.303], [2, с.230].
57. Державні служби захисту життя і гідності людини в Україні, їх права та обов'язки. Управління та нагляд за безпекою життєдіяльності в Україні. [1, с.306].
58. Основи законодавства. Конституція України про права і обов'язки громадян України. [5, с.295-310], [9].
59. Закони України “Про охорону праці”, “Про працю”, “Про права і обов'язки громадян України”. [5, с.299-300], [6, с.23-42].

3. Методичні вказівки для підготовки до заліку з “Безпеки життєдіяльності” (для студентів заочної форми навчання)

3.1. Завдання для самостійної підготовки до заліку

Для отримання заліку з БЖД студент *повинен мати*:

- 1) конспект лекцій;
- 2) звіти психодіагностичних досліджень;
- 3) письмові відповіді на п'ять письмових питань.

Порядковий номер контрольних питань студенти вибирають по таблиці. Так, студент Петренко Кузьма Харитонович, який має залікову книжку № 04237 і родився 24 червня, повинен дати відповіді на питання по прізвищу – 6, по імені – 14, по батькові – 29, по останній цифрі номера залікової – 34, по даті народження – 48.

Таблиця 3

Таблиця для визначення номерів контрольних питань для заліку з БЖД

Перші букви прізвища, імені, по батькові студента	Номера контрольних питань по					Даті народження	Остання цифра № залікової
	Прізвищу	Імені	По батькові	Заліковій	Даті народження		
А,Б,В.	1	11	21	31	41	1-3	0
Г,Д,Е,Є	2	12	22	32	42	4-6	9
Ж,З,І	3	13	23	33	13	7-9	8
К,Л	4	14	24	34	44	10-12	7
М,Н	5	15	25	35	45	13-15	6
О,П	6	16	26	36	46	16-18	5
Р,С	7	17	27	37	47	19-21	4
Т,У,Ф	8	18	28	38	48	22-24	3
Х,Ц,Ч	9	19	29	39	49	25-27	2
Ш,Щ,Ю,Я	10	20	30	40	50	28-31	1

3.2. Контрольні запитання

(такі ж, як залікові запитання для студентів денної форми навчання)

Список рекомендованої літератури (для студентів денної та заочної форм навчання)

Основна література

1. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник. – Львів: Піча Ю.В., 2002. – 328 с.
2. Джигирей В.С., Жидецький В.Ц. Безпека життєдіяльності: Підручник. – Львів: Афіша, 2001. – 256 с.
3. Пістун І.П. Безпека життєдіяльності: Навч. посібник – Суми: Видавництво “Університетська книга”, 1999. – 301 с.
4. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти України I-IV рівнів акредитації / За ред. Є.П.Желібо. – К.: “Каравела”, 2003. – 328 с.
5. Збірний нормативних документів з безпеки життєдіяльності. – К.: Основа, 2004. – 880 с.
6. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підруч. для студ. вищих навч. Закладів / За ред. М.П.Гандзюка. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
7. Василенко Л.Б. Основи безпеки життєдіяльності. 5 клас. Матеріали до уроків: посібник для вчителя. – Харків: Ранок, 2001. – 128 с.
8. Василенко Л.Б. Основи безпеки життєдіяльності. 10 клас. Матеріали до уроків: посібник для вчителя. – Харків: Веста: Видавництво “Ранок”, 2001. – 208 с.
9. Конституція України, 28 червня 1996 р. – К., 1996.

Додаткова література

1. Закони України. Основні чинні закони і кодекси України / Уклад. Ю.П.Слісвенко. – 2-ге видання. – К.: Махаон, 2003. – 976 с.
2. Про охорону праці: Закон України. – К., 1992.
3. Про цивільну оборону України: Закон України від 3 лютого 1993 р. – К., 1993.
4. Брехман И.И. Валеология – наука о здоровье. – М.: Физкультура и спорт, 1990. – 208 с.
5. Домарецький В.А., Златев Т.П. Екологія харчових продуктів. – К.: Урожай, 1993. – 192 с.
6. Заплатинський В.М. Основи кримінологічної безпеки сучасного бізнесу: Навч. посібник для вузів. – К.: Київ. держ. торг.-екон. ун-т, 2000. – 141 с.

7. Основи соціоекології: Навч. посіб. / Г.О.Бачинський, Н.В.Бернада, В.Д.Бондаренко та ін.; за ред. Г.О.Бачинського. – К.: Вища шк., 1995. – 238 с.
8. Петрянов И.В. Самое необыкновенное вещество в мире. – Москва: Педагогика, 1975.
9. Радиоактивные загрязнения и их измерения / М.Т.Максимов, Г.О.Оджагов: Учеб. пособие. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Энергоатомиздат, 1989. – 304 с.
10. Швидка медична допомога: Навч. посіб. / Л.П.Чепкий, О.Ф.Возіанов, О.Й.Грицюк та ін.; За ред. Б.Г.Ананасенка, Л.П.Чепкого. – К.: Вища шк., 1998. – 311 с.
11. Ярошевська В.М., Ярошевський М.М., Москальов І.В. Безпека життєдіяльності. – К.: НМЦ, 1997. – 292 с.
12. Про охорону здоров'я: Закон України. – К., 1992.
13. Про адміністративні порушення: Закон України. – К., 1993.
14. Про пожежну безпеку: Закон України. – К., 1993.
15. Про працю: Закон України. – К., 1994.
16. Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення: Закон України // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – №27.
17. Про захист людини від впливу іонізуючих випромінювань: Закон України від 14 січня 1998р. – К., 1998.
18. Адабашев И.И. Трагедия или гармония? Природа-машина-человек. – М.: Мысль, 1973. – 365 с.
19. Апанасенко Г.Л. Эволюция биоэнергетики и здоровье человека. – СПб.: МГП. Петрополис, 1992. – 123 с.
20. Волович В.Г. Человек в экстремальных условиях природной среды. – М.: Мысль, 1983.
21. Котик М.А. Психология и безопасность. – Таллин: Валгус, 1987.
22. Крушельницька Я.В. Фізіологія і психологія праці: Навч. посіб. – К.: КНБУ, 2000. – 232 с.
23. Кукал З. Природные катастрофы. – М.: Знание, 1986.
24. Моисеев Н.Н. Человек и ноосфера. – М.: Мол. гвардия, 1990. – 351 с.
25. Охорона праці: Навч. посіб. / Я.І.Бедрій, В.С.Джигирей, А.І.Кидасюк, П.І.Огринський, С.І.Дембіцький, В.М.Єнкало, М.І.Шевченко. – Львів: ПТВФ “Афіша”, 1999. – 258 с.
26. Павленко А.Р. Компьютер и здоровье. Решение проблемы. – 3-е изд., перераб. и доп. – К.: “Основа”, 1998. – 152 с.
27. Радиация. Дозы, эффект, риск. – М.: Мир, 1988.
28. Смоляр В.І. Харчування в умовах радіонуклідного забруднення. – К.: Здоров'я, Український червоний хрест, 1991. – 32 с.

29. Сытник К.М. и др. Биосфера, экология, охрана природы: Справ. пособие. – К.: Наук. думка, 1997.
30. Царфис П.Г. Действие природных факторов на человека. – М.: Наука, 1982. – 193 с.
31. Черноушек М. Психология жизненной среды. – М., 1989. – 174 с.
32. Юнацкевич П.И., Кулганов В.А. Психология обмана. Учебное пособие для честного человека. – СПб.: Атон, 1999. – 320 с.
33. Біологія / А.А.Слюсарев, А.В.Самсонов, В.Н.Мухін та ін.; Під ред. В.О.Мотузного. – К.: Вища школа, 1991.
34. Захарченко М.В., Орлов М.В., Голубов А.К. Безпека життєдіяльності у повсякденних умовах виробництва, побуту та надзвичайних ситуаціях: Навч. посібник. – К.: ІЗМО, 1996.
35. Косенко Я.В. Основы медицинских знаний. – К.: арт-Освіта, 2004. – 159 с.
36. Пономарев В.Т. Энциклопедия безопасности. – Д.: Сталкер, 1997.
37. Вернадский В.И. Философские мысли натуралиста. – М.: Наука, 1988.
38. Гиренок Ф.И. Экология, цивилизация, ноосфера. – М.: Наука, 1987.
39. Казначеев В.П. Учение В.И.Вернадского о биосфере и ноосфере. – Новосибирск: Наука, 1989.
40. Моисеев Н.Н. Современный антропогенез и цивилизационные разломы. Эколого-политологический анализ // Вопр. философии. – 1995.
41. Моисеев Н.Н. Человек и биосфера. – М.: Молодая гвардия, 1985.
42. Моисеев Я.Я. Человек и ноосфера. – М.: Молодая гвардия, 1990.
43. Заставецька О.В., Царик Л.П. та ін. Основи екологічних знань. – Тернопіль, 2004.
44. Неллі Лисенко. Практична екологія. – Івано-Франківськ, 1999.
45. Від екології природи – до екології душі. – Київ, 2004. – Частина 1.
46. Білявський Г.О., Фурдуй Р.С., Костіков І.Ю. Основи екології. – Київ, 2004.
47. Смоляр В.И. Рациональное питание. – Москва. 1999.
48. Вольпер И.Н. Легенды и были о продуктах. – Москва. 2001.
49. Журнал “Позакласний час”. Раціональне харчування. 2004.
50. Баландин Р.К., Бондарьов Л.Г. Природа і цивілізація. – М, 1998. – 391 с.
51. Вернадський В.І. Хімічна будова біосфери і її оточення. – М., 1989. – 339с.
52. Пестициди в екосистемах: Проблеми і перспективи. – Новосибірськ, 1994. – 143с.
53. Шандала М.Г. Навколишнє середовище і здоров'я населення. – Київ, 1988. – 152с.
54. Стефан В.К. Життя рослин і добрив. – Москва, 1981.

55. Авдулина А.С. Жизнь без лекарств. – М.: ФИС, 1985.
56. Булич Э.Г. Физическая культура и здоровье. – М.: Знание, 1981.
57. Вайбаум Я.С. Гигиена физического воспитания. – М.: Просвещение, 1986.
58. Белоус Б.Б. Темперамент и деятельность. – Пятигорск, 1990.
59. Гуревич К.М. Профессиональная пригодность и основанные свойства нервной системы. – М., 1970.
60. Климов Е.А. Индивидуальный стиль деятельности в зависимости от типологических свойств нервной системы. – Казань, 1969.
61. Стреляу Я. Роль темперамента в психологическом развитии. – М.: 1982.
62. Трошихін В.О., Віленський Ю.Г. Темперамент... Що це? – К., 1966.
63. Природно-технологенні катастрофи: проблеми економічного аналізу та управління / НАН України і Рада по вивч. продуктивних сил України / Б.М. Данилишин. – К.: Нічлова, 2001.
64. І.П.Піскун, Ю.В.Кіт. Безпека життєдіяльності. психологічні аспекти. Навчальний посібник. – Львів: Афіша, 2000. – 238 с.
65. Мостова Т. Типи темпераментів: чому їх треба знати? // Дивослово. – 1999. – №3.
66. Громов И.В. Здоровая жизнь // Знание. – 1985.
67. Шалыгина Г.П. Философия здоровья на каждый день и на всю жизнь // Наука. – 1983.
68. Журнал “Спорт і здоров’я”, 2000, №6, С.7.
69. Навчально-методичний посібник “Перевір себе” з предмета “Охорона праці”, Резниченко О.М., Судак Ю.М. – К., 2003.
70. М’ясоїд П.А. Загальна психологія. – Київ: Вища школа, 2005.
71. Вісьневська-Рошковська До. Нове життя після шістдесяти. – М.: Прогрес, 1989.
72. Фролькіс У.В. Старіння і збільшення тривалості життя. – Л.: Наука, 1988.
73. Тарнавський Ю.Б. Щоб осінь була золотою. – М.: Медицина, 1988.
74. Віленчик М.М. Біологічні основи старіння і довголіття. – М.: Медицина, 1986.
75. Царегородцев Г.И. Умови життя і здоров’я населення. – М.: Медицина, 1975.
76. Западню В., Захарія А., Волонець У. Ліки, старіння, довголіття. – К., 1995.
77. Максимов Н.Т., Оджагов Г.О. Радіаційне зараження. – М., 1989.
78. Андрійвський Ю.З., Волошин С.М., Відоменко О.І. Попередження надзвичайних ситуацій: Дискусійно-оглядовий збірник статей штаб ЦО України. – К., 1997. – 208 с.

79. Бірюков А.А. Приглашаем попариться. – М.: Физкультура и спорт, 1986. – 109 с.
80. Михайлов В., Палько А. Выбираем здоровье. – М.: Молодая гвардия, 1985. – 109 с.
81. Дворак Й. Земля, люди, катастрофи. – К.: ВШ, 1989.
82. С. Шценко. Энциклопедия здоровья и долголетие. – Харьков: “Фомю”, 2003.
83. Григоров Ю.Г., Козловская С.Г. Питание после шестидесяти. – К., 1995.
84. Кривоносов М.В., Иващенко М.И. Режим питания здорового человека. – К., 1997.
85. Дмитрієв Ю.Д. Охорона навколишнього середовища. – К.: Вища школа, 1997. – 189 с.
86. Єлін Ю.Я., Зерова М.Я. Україна: екологічний аспект. – К.: Просвіта, 1995. – 217 с.
87. Куликов П.В. Як подолати перевтому // Методичний вісник. – 2001. – №4.
88. Волковецький В.І. Що таке втома? // Початкова школа. – 1987. – №6.
89. Доскин В.А., Лаврентьева Н.А. Ритмы жизни. – Москва, 1991. – 112 с.
90. Арцишевський Р.А. Світ і людина. – К., 1996.
91. Гунский Ю.И., Долго-Сабуров В.Б., Храпак В.В. Химические катастрофы и экология. – К., 1993.
92. Савчук Р.І. Загальне землезнавство. – Рівне, 2001.
93. Вайсс Ф.Р. Нравственные основы жизни. – М., 1994.
94. Охорона природи: Посібник для учнів старших класів ЗОШ, ліцеїв, гімназій, коледжів / В.М.Бровдій, Н.В.Вадзюк, А.Д.Гончар та ін., За ред. В.М. Бровдія. – К., 1997.
95. Анісімова М. Право на свободу та особисту недоторканість: відповідність українського законодавства європейським стандартам // Право України. – 1999. – №2.
96. Нормативно-правові акти з питань охорони здоров'я за 2000 рік / За ред. В.Ф.Москаленка – К., 2001.

4. Проведення олімпіади з “Безпеки життєдіяльності”

4.1. Методика проведення предметної олімпіади з “Безпеки життєдіяльності”

Предмет “Безпека життєдіяльності” навчає безпеці людей поза виробничим процесом і повинен формувати у студентів:

- здатність забезпечувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується);
- здатність забезпечувати індивідуальний та певний зовнішній захист людей в надзвичайних ситуаціях;
- здатність підвищувати індивідуальну підготовку людей щодо безпеки шляхом навчання;
- культуру щодо безпеки, відповідних моральних цінностей, поглядів, поведінки.

Для проведення предметної олімпіади на основі вимог до предмету та програми нормативної дисципліни „Безпека життєдіяльності” ведучими викладачами складаються конкретні завдання і розпорядженням по факультету створюється журі.

Ведучі викладачі проводять роз’яснювальну роботу серед студентів по залученню до участі в предметній олімпіаді, виявляють бажаючих та видають їм завдання для підготовки письмових відповідей.

Предметна олімпіада проводиться в два етапи.

На першому відбірковому етапі журі має оцінити письмові відповіді студентів з виділенням:

- повноти відповіді, глибини розуміння проблеми;
- самостійності аналізу, наглядності (дохідливості), оригінальності;
- обґрунтованості новизни рішень.

Кожне конкурсне питання оцінюється в 5 балів і визначаються претенденти для участі в другому етапі.

На другому етапі предметної олімпіади журі проводить співбесіду з відібраними по письмовим відповідям студентами, оцінює знання, проводить разом з учасниками олімпіади аналіз знань, дає оцінку рівня підготовки студентів, характерні помилки і недоліки в їх підготовці, виробляє рекомендації щодо вдосконалення навчального процесу по безпеці життєдіяльності, визначає переможців олімпіади.

У процесі другого етапу студенти мають відповісти на п’ять запитань в усній формі. Перевага виробу запитань належить викладачу.

4.2. Питання до олімпіади з “Безпеки життєдіяльності” Перший етап Всеукраїнської студентської олімпіади

1. Поняття “безпека життєдіяльності людини”.
2. Поняття “середовище проживання” та характерні параметри, що впливають на безпеку життєдіяльності.
3. Поняття “небезпека”. Класифікація та умови реалізації. Навести приклади.
4. Поняття “ризик”. Визначення, оцінка, реальність. Чинники, що впливають.
5. Психофізіологічні характеристики людини, що забезпечують необхідний рівень індивідуальної безпеки.
6. Можливі наслідки негативної дії мікроклімату.
7. Психологічні характеристики людини і їх роль в “Безпеці життєдіяльності”.
8. Ситуації психологічного тиску на людину, їх оцінка та способи захисту та розрядки.
9. Оцінка чинників, що погіршують життєдіяльність людини.
10. Чинники, що обумовлюють надійність (безпеку) навколишнього середовища. Показники надійності.
11. Небезпеки сучасного побуту та основні правила поведінки, що обумовлюють безпеку.
12. Надзвичайні ситуації об’єктового масштабу та основні правила поведінки, що обумовлюють безпеку.
13. Небезпеки при відпочинку людини та основні правила, що обумовлюють безпеку.
14. Небезпечні чинники при пожежах і способи їх уникнення.
15. Засоби безпеки на транспорті та правила безпечного користування транспортом.
16. Характерні періоди життя людини та особливості життєдіяльності.
17. Шляхи підвищення життєдіяльності людини.
18. Чинники, що визначають раціональний режим праці і відпочинку. Основні вимоги.
19. Причини виникнення регіональних надзвичайних ситуацій. Принципи і способи захисту. Правила поведінки.

20. Небезпечні соціально-політичні ситуації та правила поведінки людини.
21. Принципи формування небезпеки життєдіяльності. Система державних органів управління та нагляду за безпекою життєдіяльності населення.
22. Законодавство України з “Безпеки життєдіяльності”.
23. Принципи надання першої долікарської допомоги.
24. Долікарська допомога при харчовому отруєнні.
25. Долікарська допомога при різних видах травм.
26. Долікарська допомога при утопленні, удушенні, заваленні землею.

Переможці першого туру мають взяти участь в другому турі олімпіади, про що їх повідомляють усній формі.

Студенти-переможці першого туру мають заповнити анкету для участі в другому турі олімпіади.

Анкета

учасника II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади
з “Безпеки життєдіяльності”

Прізвище, ім'я, по батькові (повністю) _____

Дата народження _____

Паспорт: серія _____, № _____, ким виданий _____,

коли виданий _____

Домашня адреса _____

Вищий навчальний заклад (повна назва та адреса) _____

Факультет, курс _____

Результати участі у науковій роботі _____

Прізвище, ім'я, по батькові викладача, який читав дану дисципліну або спеціальність і підготував студента до участі в олімпіаді _____

(за вибором студента)

Рішення оргкомітету _____

(назва вищого закладу освіти)

студент (ка) _____

(прізвище, ініціали)

який (яка) у I-му етапі олімпіади _____

_____ (назва олімпіади з навчальної дисципліни або олімпіади з спеціальності)

зайняв (ла) _____ місце, рекомендується до участі у II-му етапі
Всеукраїнської студентської олімпіади.

Голова оргкомітету

Вищого навчального закладу _____

(підпис) (прізвище, ініціали)

Підпис учасника олімпіади _____

Дата заповнення _____

Додатки

Облік оцінки знань і умінь студентів з дисципліни
Студенти _____ факультету
 Лекцій _____ год., практичних занять _____ год.,

№з/п	Прізвище, ім'я, по батькові студента	Самостійна робота										Робота в аудиторії			
		Реферат										Лекції			
		№ реферата	Дисциплінованість	Вступ	Основна частина	Висновок	Доповідь	Всього	Загальна оцінка		Всього балів	Число відвідувань	Повн.конспекта	Всього балів	
									Рецензія	Всього балів					Число відвідувань
	5	3	9	4	4	25	5	30		1	18				

Для нотаток

Навчально-методичне видання

**Методичні вказівки
з “Безпеки життєдіяльності”**

*Для студентів вищих навчальних закладів
гуманітарних та природничих спеціальностей
денної та заочної форм навчання*

Автори:

Костюк М.П. – кандидат технічних наук, доцент кафедри
загальнотехнічних дисциплін і технологій;

Шевчук О.А. – викладач кафедри загальнотехнічних дисциплін і
технологій; член науково-методичної ради з БЖД, ЦО, ОМЗ у Рівненській
області.

Відповідальний за випуск Юсенко Ю.С.

Комп’ютерний макет і верстка Парфенюк В.І.

Підписано до друку 16.06.2006 р.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний
Умовн. друк. арк. 1,2. Наклад 100 примірників
Замовлення №35/2

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м.Рівне, вул. С.Бандери, 12